

Posvet o zaščiti otrok pred spolnimi zlorabami

Tacen, 23. 11. 2010

Dr. Zdenka Čebašek-Travnik, dr. med., spec. psihiatrije

Varuhinja človekovih pravic

Spoštovana gospa ministrica, spoštovani gospod minister, cenjeni drugi udeleženci današnjega posveta.

V zadnjih štirih letih, odkar po službeni dolžnosti bolj pozorno spremljam delo državnih organov, vključno s policijo, se je na področju obravnave nasilja zgodilo veliko sprememb – večinoma v korist žrtev. A z doseženim še nisem zadovoljna, prepričana sem, da nam ravno trpljenje žrtev nalaga dolžnost, da jih še bolj zaščitimo in jim pomagamo preboleti travme, nastale v času nasilnega dejanja ali dejanj, pa tudi kasneje, ko so morale skozi postopke pred različnimi državnimi organi.

Ko govorimo o žrtvah, moramo biti še posebej pozorni in učinkoviti, kadar gre za spolne zlorabe otrok. Ne moremo si več zatiskati oči in verjeti, da v naši družbi takih primerov ni veliko, temveč sprejeti dejstvo, da se dogajajo, in da moramo ukrepati. Vedno in takoj.

Kdo naj ukrepa? Najprej vsakdo, ki za takšno zlorabo izve. Nobeno sporočilo zlorabljenega otroka ne sme ostati prezrto ali preslišano. Nobeno!!! Vsak na svojem področju moramo spremeniti svoje ravnanje in se odzivati na takšna sporočila.

Konvencija Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo postavlja okvirje za poenoteno ukrepanje. Slovenija konvencije še ni ratificirala, se pa na ratifikacijo pripravlja v prvi polovici leta 2011. Na to resno pomanjkljivost me je opozorila gospa **Maud de Boer-Buquicchio**, ki je v času svojega delovnega obiska v Sloveniji opravila tudi pogovor z menoj. Čimprej bi morali določiti, kdo bo v Sloveniji prevzel organizacijo za izvajanje kampanje proti spolni zlorabi otrok. Informacijski urad Sveta Evrope, ki je doslej izvajal njihove kampanje, smo ukinili, predlagane rešitve, da bi ustanovili Center za človekove pravice pri Varuhu človekovih pravic RS, pa vlada še ni sprejela. Upam, da bomo na današnjem posvetu izvedeli, kdo in kako bo to kampanjo v prihodnjem letu izvajal. Če ne bo nihče prevzel nacionalne organizacije tega projekta, bomo izgubili edinstveno priložnost, da skupaj z drugimi evropskimi državami poenotimo poglede na zaščito otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo in da začnemo izvajati ukrepe, ki bodo prilagojeni otrokom in njim v resnično korist.

V zvezi z današnjim posvetom bi rada izpostavila tri točke:

1. Pomoč žrtvam – ta mora biti široko dostopna vsem otrokom, ne glede na to, kje živijo ali kje so postali žrtve nasilja in zlorab. Pri tem bi rada znova izpostavila pomembno vlogo zagovornikov iz projekta Zagovornik -- glas otroka, kar bo podrobneje predstavila moja sodelavka mag. Martina Jenkole.

2. Vloga medijev. Po večletnih prizadevanjih Varuha človekovih pravic RS in po spremembi kazenskega zakonika, so mediji postali nekoliko bolj obzirni in občutljivi, ko poročajo o nasilju nad otroci. Doumeli so, da razkrivanje identitete žrtve tej naredi dodatno škodo in trpljenje. In da navajanje imena storilca in njegovih identifikacijskih podatkov vedno razkrije tudi identiteto žrtev. Zato sem se in se tudi bom zavzemala za to, da se identiteta žrtev še naprej varuje na vse dovoljene načine, tudi na račun tega, da se ne izda podatkov o storilcu. Kar se medijev tiče, bi zdaj že lahko prešli na drugi nivo – korektno informiranje javnosti o kaznivih dejanjih spolnega nasilja. Opažamo, da se mediji praviloma ukvarjajo z razkrivanjem identitete storilca, pri tem pa opuščajo pisanje o škodljivosti dejanja samega, kaj vse doživljajo žrtve in kako bi jim lahko pomagali. Te okoliščine v medijih praviloma ostanejo prezrte.

3. Pregon storilcev kaznivih dejanj je v rokah državnega tožilca. Tožilstvo kot organ pregona ima zato tudi, ko govorimo o zaščiti otrok pred spolnimi zlorabami nalogo, da ukrene vse, kar je potrebno v zvezi z odkrivanjem kaznivih dejanj in izsleditvijo storilcev, saj usmerja predkazenskih postopek. Ne smemo pa pozabiti, da državni tožilec lahko ukrepa tudi, če do njega »le pride« glas o kaznivem dejanju, saj lahko tudi v teh primerih zahteva od policije, da se zbirajo potrebna obvestila in sprejmejo drugi ukrepi, da se odkrijeta kaznivo dejanje in storilec.

Svoje naloge pa morajo opraviti organi tudi odkrivanja, prav tako različne strokovne službe: šolska, socialna in zdravstvena. Vsak od imenovanih mora poznati svoje naloge in jih opraviti takoj, ko zazna kaznivo dejanje. Bolj odločno se moramo zavzeti za pripravo ustrezne oblike strokovne pomoči za vse žrtve, pa tudi za storilce kaznivih dejanj.

Moje sporočilo je jasno – vsi moramo ukreniti vse potrebno za zaščito otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo. Ne smemo se zanašati, da bo namesto nas ukrepal kdo drug. Ne smemo dovoliti, da bodo žrtve še naprej ostajale same, brez strokovne in človeške pomoči samo zato, ker se o tem še nismo dogovorili. Naj tudi današnji posvet prispeva k večji varnosti in sreči naših otrok.